

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-16-0490****Využitie profilu zdravotnej gramotnosti na skvalitnenie manažmentu chronických ochorení**Zodpovedný riešiteľ **MUDr. Jaroslav Rosenberger, PhD.**Príjemca **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach - Lekárska fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav psychológie zdravia a metodológie výskumu Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Faculty of Medical Sciences, UMCG/RUG Groningen

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

žiadne

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Kolarčík P.: Koncept zdravotnej gramotnosti v kontexte psychológie zdravia. UPJŠ, Košice 2021, p.130, ISBN 978-80-574-0056-1
2. Skoumalová I., Kolarčík P., Madarasova Geckova A., Rosenberger J., Majernikova M., Klein D., van Dijk J.P., Reijneveld S.A.: Is Health Literacy of Dialyzed Patients Related to Their Adherence to Dietary and Fluid Intake Recommendations? Int. J. Environ. Res. Public Health 2019, 16, 4295.
3. Skoumalova I., Madarasova Geckova A., Rosenberger J., Majernikova M., Kolarčík P., Klein D., de Winter A.F., van Dijk J.P., Reijneveld S.A.: Health-related quality of life profiles in dialyzed patients with varying health literacy. A cross-sectional study on Slovak haemodialyzed population. International Journal of Public Health 2021, 66, 1.
4. Skoumalová I., Madarasova Geckova A., Rosenberger J., Majernikova M., Kolarčík P., Klein D., Andrea F. de Winter, van Dijk J.P., Reijneveld S.A.: Health literacy and change in health-related quality of life in dialysed patients. Int. J. Environ. Res. Public Health, accepted upon minor revision
5. Skoumalova I., Madarasova Geckova A., Rosenberger J., Majerniková M., Kolarčík P., Klein D., de Winter A., van Dijk J.P., Reijneveld S.A.: Does Depression and Anxiety Mediate the Relation between Limited Health Literacy and Diet Non-Adherence? Int j Environ. Public Health 2020,17(21):7913
6. Timkova S., Klamárová T., Kovalova E., Novak B., Kolarčík P., Madarasova Geckova A.: Health Literacy Association with Periodontal Disease among Slovak Adults. Int j Environ. Public Health

2020,17(6):2152

7. Zavacka M., Skoumalova I., Madarasova Geckova A., Rosenberger J., Zavacky P., Pobeheva J., Majernikova M.: Does Health Literacy of Hemodialyzed Patients Predict the Type of Their Vascular Access? A Cross-Sectional Study on Slovak Hemodialyzed Population. *Int j Environ. Public Health* 2020,17(2):675

8. Zelko A., Rosenberger J., Skoumalova I., Kolarcik P., Madarasová Gecková A., van Dijk J.P., Reijneveld S.A.: The effect of an intradialytic resistance training on lower extremity muscle functions. *Disability and Rehabilitation* DOI: 10.1080/09638288.2020.1766581

Uplatnenie výsledkov projektu

Štúdie, ktoré sme realizovali v rámci tohto projektu priniesli dôležité poznatky týkajúce sa súvisu zdravotnej gramotnosti s rôznymi so zdravím súvisiacimi ukazovateľmi u pacientov s chronickými ochoreniami a priniesli významné implikácie pre prax a budúce zdravotné politiky. Zdravotná gramotnosť bola skúmaná ako viac dimenzionálny konštrukt, ktorý nám pomohol identifikovať konkrétne oblasti zdravotnej gramotnosti a ako ich nižšia úroveň súvisí s horším seba-manažmentom, non-adherenciou a horšou kvalitou života. Výsledky tohto projektu poukazujú na potrebu zlepšiť schopnosti zdravotníkov identifikovať pacientov z nízkou zdravotnou gramotnosťou, uplatňovať špecifické komunikačné zručnosti a prispôbiť podávané informácie o zdraví, adherencii a seba-manažmente tak, aby boli zrozumiteľné aj pre pacientov s najnižšou úrovňou zdravotnej gramotnosti.

Ďalšie aktivity projektu v rámci implementačnej a diseminačnej fázy umožnili komunikovať zistenia vyplývajúce z projektu s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, výskumníkmi a laickou verejnosťou a tým prispeli k zvyšovaniu povedomia o limitoch a dopadoch nízkej zdravotnej gramotnosti, ale taktiež o limitoch zdravotníckeho systému na túto nízku zdravotnú gramotnosť adekvátne reagovať. Zvyšovanie citlivosti zdravotníckych pracovníkov a tvorcov politik k problematike zdravotnej gramotnosti je dôležité pre zlepšenie spolupráce pacientov pri liečbe a v konečnom dôsledku pre zlepšenie ich zdravia.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

V rámci tohto projektu sme skúmali vzťah medzi úrovňou zdravotnej gramotnosti s rôznymi so zdravím súvisiacimi ukazovateľmi u vybraných chronických ochorení s cieľom identifikovať kľúčové oblasti na zameranie intervencií pre zlepšenie zdravotnej gramotnosti pacientov a responzivnosti zdravotníckeho systému. Cieľom realizačnej etapy bolo zozbierať údaje o zdravotnej gramotnosti z aspoň troch diagnostických skupín, čo sa podarilo, zároveň sa tiež podarilo realizovať intervenčnú štúdiu podľa plánu. Analýzu profilov poskytovateľov zdravotnej starostlivosti sme z dôvodu pandémie a sťaženej možnosti realizovať fókusové skupiny nahradili analýzou dopadov pandémie na ich duševné zdravie. Tým sme naplnili ciele analytickej etapy. Riešenie projektu vyvolalo zapojenie do prípravy ďalších projektov predložených do medzinárodnej súťaže, z ktorých viaceré boli úspešné. Poznatky získané vďaka realizácii tohto projektu sme využili pri mnohých vzdelávacích aktivitách a pri riešení diplomových a dizertačných projektov. Ciele implementačnej etapy boli teda naplnené čiastočne. Výsledky realizovaných štúdií boli publikované v karentovaných časopisoch a tiež v slovenských karentovaných a recenzovaných časopisoch. Boli tiež prezentované na domácich aj zahraničných konferenciách a komunikované s odbornou a laickou verejnosťou prostredníctvom popularizačných aktivít a na tento účel vytvorenej webovej platformy. V rámci projektu vznikla vedecká monografia zhŕňajúca výsledky štúdie. Ciele diseminačnej etapy boli naplnené.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

In this project, we examined the relationship between health literacy levels with various health-related indicators in selected chronic diseases in order to identify key areas for targeting interventions to improve patients' health literacy and health system responsiveness. The aim of the implementation phase was to collect data on health literacy from at least three diagnostic groups, which was successful, and at the same time it was also possible to carry out an intervention study according to plan. Due to the pandemic and the difficult possibility of conducting focus groups, we have replaced the analysis of the profiles of health care providers with an analysis of the effects of the pandemic on the

mental health of health care providers. We thus fulfilled the goals of the analytical phase. The solution of the project provoked involvement in the preparation of other projects submitted to the international competition, several of which were successful. We used the knowledge gained through the implementation of this project in many educational activities and in solving diploma and dissertation projects. The objectives of the implementation phase were therefore partially met. The results of the implemented studies were published in peer-reviewed journals and also in Slovak peer-reviewed journals. They were also presented at domestic and foreign conferences and communicated with the professional and lay public through popularization activities and a web platform created for this purpose. Within the project, a scientific monograph summarizing the results of the study was created. The goals of the dissemination stage were met.